

PopelářBPpos.

Posudek vedoucího práce

Jakub Popelář, Veřejný život ve Vršovicích ve 2. polovině 19. a na počátku 20. století. Bakalářská práce (BP). UK FF 2018, 97 s. včetně příloh.

Pan Popelář si jako téma své BP vybral pražskou příměstskou obec Vršovice, která dvacet let potom, co se stala samostatným městem (1902, městys od r. 1885), byla správně začleněna do Velké Prahy. Následující období ovšem již není tématem jeho kvalifikačního textu soustředujícího se na léta 1869 – 1922. Svůj výchozí časový mezník si autor zvolil proto, že od této doby lze pracovat s přesnými statistickými údaji, které účelně shrnuje do grafů a tabulek. Poněkud zavádějící je však jeho názor, že 60. léta 19. století lze považovat za nástup tzv. druhé průmyslové revoluce (s. 9), v odborné literatuře datované povětšinou až o dvacet let později. Nicméně je zřejmé, že v nové ústavní éře dochází i v této lokalitě k moderní růstové dynamice, již na řadě míst svého textu dokládá číselnými údaji, především pak o přibývajícím počtu vršovického obyvatelstva a domů, v nichž bydlelo. Vyjma statistik je jeho BP založena na dobových publikacích (Šplíchalovy Paměti obce..., encyklopedická hesla, turistické příručky, periodika), které se Vršovicemi zabývají. V seznamu použité literatury postrádám monografie o významném vršovickém podnikateli a mecenáši Jindřichu Waldesovi od Patrika Šimona a Jiřího Waldese.

V době, kterou BP zkoumá, patřily Vršovice do vinohradského politického okresu. Je proto pochopitelné, že je na řadě míst srovnává právě s Královskými Vinohrady a zároveň též se sousedními Nuslemi, jež byly spolu se soudním okresem Jílové u Prahy a Michlí rovněž součástí tohoto správního celku. K tomu dodejme, že Vršovice byly (podobně jako Nusle) sídlem soudního okresu, což je nepochybně vhodný důvod pro toto srovnání. Vyjma

Královských Vinohrad, Nuslí a Michle rovněž přímo katastrálně sousedily se Starými Strašnicemi, které však náležely do soudního a politického okresu Žižkov. Kolega Popelář bere tyto správní aspekty v úvahu, avšak nepřeceňuje jejich roli v historickém vývoji. Za důležitější historické činitele totiž považuje blízkost Vršovic k Praze, díky čemuž se staly jedním z výletních míst Pražanů. Dále šlo o jejich poměrně intenzivní industrializaci (viz zejména Waldesova továrna na oděvní spínadla, působící ve Vršovicích od r. 1907), výhodnou polohu na železniční trati směřující z Prahy do Českých Budějovic a tramvajové spojení s Prahou (1899). Někdy připomíná komunální politiku místních elit (viz např. s. 77 ann.). Jako hlavní centra veřejného života nám představuje radnici, kostely, muzea, knihovny, restaurace a hospody. Komplementární deskriptivní pozornost věnuje náměstím, parkům a hlavním ulicím. Z jeho textu je patrné, že se v místní topografii velmi dobře vyzná. Jako limity rozvoje Vršovic se mu jeví geografické poměry omezující bytovou výstavbu a v neposlední řadě též blízkost Královských Vinohrad s jejich pestrou nabídkou jak služeb, tak i společenského a kulturního vyžití.

Jeho výklad je zaměřen na budování místní infrastruktury včetně školství a spolkového života. Zmínky o dělnickém hnutí a hladových protestech za první světové války jsou ovšem jen okrajové, anebo zcela chybí. Zvláštní pozornost by si v této souvislosti zasloužily především ženské dělnice. Práce též ponechává stranou otázku, zda ve Vršovicích vznikl či nevznikl veřejný prostor, jenž by spolu se sociální skladbou místních rezidentů a jejich specifickými kulturními potřebami účinně profiloval lokální identitu, jako tomu bylo např. na Královských Vinohradech, v nedalekém Žižkově a snad i v blízkých Nuslích. Snaha učinit z Vršovic centrum městské lidové zábavy přichází totiž až po první světové válce stejně jako „stavební rozvoj“ nouzové kolonie Na Rafandě, která se r. 1925 stala dokonce námětem pro jednu z reportážních črt Karla Čapka. Nepochybný potenciál symbolického místa paměti ve veřejném prostoru by mohl mít též vršovický fotbalový stadion „Dolíček“, neboli „Dannerák“ (1932)

klubu Bohemians 1905 (původně AFK Vršovice, zal. r. 1905), jehož stavba byla úzce spojena s místní záložnou. Pan Popelář si limity své BP uvědomuje a z jejího závěru (s. 81 – 82) mám dojem, že by na svém tématu rád dále pracoval se zaměřením na pozdější období.

Celkově konstatuji, že napsal solidní bakalářskou práci, kterou *doporučuji* k úspěšné obhajobě. Jako její hodnocení navrhuji známku *velmi dobře*.

V Praze 18. 1. 2018

prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.